

מיזם שלהב"ת

תשע"ט

תחומי דעת: אזרחות, לשון ועברית

עמי אסף – בית ברל

מיזם – כתיבת טקסט טיעון בשיתוף צוות לשון עברית ואזרחות

מנהלת השש שנת: גב' מירב פרידלנדר
מנהלת חטיבת הנעורים: גב' זהבי קאופמן

רכזות: חט"ע וחט"ב: אורלי דניאל
חט"ב: אילנה לוי

שמות המורים השותפים:

צוות לשון עברית: לימור ארזן, אילנה לוי, גלית שוחט, סיגל נדלר, לימור שיבר, שרה ברוך, מירב דויד
צוות אזרחות: אלמוג שאנן, אורלי דניאל, אורנה קו-אל, זהבי קאופמן
שם מדויקת שלהב"ת: קרן קולמן

המטרות

מטרות ייחודיות

דיון - ללמד תלמידים כיצד לנהל דיון בצורה מכובדת גם אם אין הסכמה לדעות הנשמעות ב חדר.

כתיבת טקסט טיעון:

כתיבת נימוקים מפותחים ומשמעותיים ששזורים בהם מושגים בתחום האזרחות.

כתיבת טענת נגד והפרכתה על מנת להעמיק את הדיאלוגיות בטקסט ולגלות סובלנות לדעות אחרות.

משחק קבוצתי – ערבות הדדית

התנסות בשאלות עם"ר כשהמטרה: מעורבות התלמיד בנושאים שהם על סדר היום הציבורי

חשיפת התלמיד לטקסטים טיעוניים בסוגיה מסוימת

גיבוש טענה ברורה ע"י התלמיד במיוחד בנושאים ערכיים

גיבוש נימוקים חזקים ע"י שימוש במושגים מתחום האזרחות

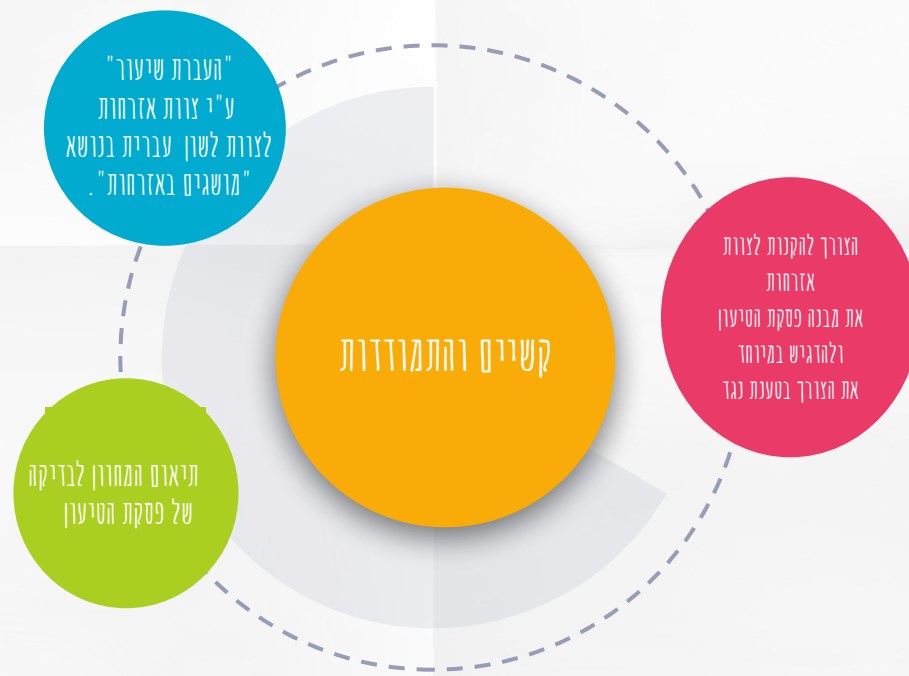
תיאור התהליך ותוצרים

פגישת צוות משותפת בין צוות אזרחות לרכזת לשון עברית על מנת לעמוד על המבנה של פסקת הטיעון.

תהליך הכתיבה בשיעור אזרחות :

קשיים והתמודדות

הצלחות

היה קל יותר לתלמידים לכתוב נימוקים מפותחים.

הכתיבה של התלמידים לא הייתה שטחית.

התלמידים הבינו כי המושגים באזרחות משרתים אותם ואפילו לא בתחום ביה"ס.

הבעת עמדות אישיות ביחס למגוון סוגיות ערכיות-חברתיות-אזרחיות

תובנות מהתהליך

בין שני תחומי דעת-מפרה, יצירתי, פותח אפיקים חדשים ויוצר סינרגיות של תחומי דעת בקרב תלמידים ללמידה מיטבית משמעותית.

כאשר התלמיד בונה את הטיעון שלו ע"י מושג מסוים, הנימוק משכנע יותר ויש פחות התלהמות בכיתה גם כשהנושא רגיש.

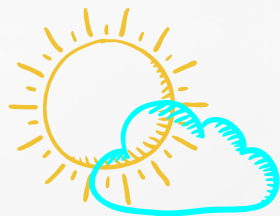

עוד תובנות מהתהליך

הצלחת התהליך תלויה בתיאום המלא בין הצוותים לגבי מועד העברת החומר.

בכיתה ח' התלמידים לומדים כתיבה טיעונית.

בשכבה הבוגרת, שכבת ט', מפתחים התלמידים שאלת טיעון והבעת עמדה דרך לימוד תחום דעת אזרחות.

מדובר בשילוב מנצח !

סיכום המיזם

הרציונל:

מתוך שיחות עם צוות אחרות
התברר שהתלמידים הניגשים לבגרות
אחרות נבחנים על שאלת עמ"ר.
וכן הם מתבקשים לכתוב פסקת טיעון.
בפסקה זו התלמידים מקבלים שאלת אירוע,
ועל התלמיד להביע את עמדתו,
לאחר שהעלה טיעונים בעד ונגד הנושא תוך
הצפת מושגים מתחום הדעת.
הסוגיה עוסקת בנושא ערכי העומד על סדר
היום הציבורי. כאן מתבטא שיתוף הפעולה
הבין תחומי בין צוותי הדעת.

פיתחנו מיזם משותף בין צוות

לשון עברית לבין צוות אחרות,

לפיו הקניית כתיבה טיעונית בשכבת

ט לא תהיה רק נחלתו של צוות לשון,

אלא גם של צוות אחרות.

חומי דעת:

עברית ואחרות

קהל היעד:

שכבת ט'

דוגמאות למטלות ביצוע

פסקת טיעון בעקבות הכתבה (טיוטה):

הערות המורה-

יש להשתמש במושגים שנלמדו:

"זכות לשוויון תעסוקתי"

"אפליה פסולה"

"אבחנה מותרת"

כתבה מספר 2

1. הכתבה עוסקת באישה אשר פיטרו אותה ממקום עבודתה בחנות של רשת "זארה" מכיוון שדיברה רוסית.
2. בעד- טענת הבעד נכתבה על ידי חבר הכנסת יאיר פרץ והוא טוען שצריך להקפיד בדבור בציבור בעברית מכיוון שזאת השפה הרשמית של ישראל והיא מבדילה אותנו ממדינות אחרות, והיא מעבירה את ערכי היהדות והתרבות שלנו.
- נגד- טענת הנגד שכתבה חברת הכנסת מרינה סולודקין והיא טוענת שהיא מבינה למה גוף מסחרי פועל כך ומפטר שלו על כך שדיברה רוסית אבל שזה לא צריך לבוא על אפליה על העולים, והיא טוענת גם שהיום הקו הרשמי הוא הרב תרבותיות הקיים בישראל והיא כותבת שעם המוכרת הייתה בדברת האנגלית לא היו מעירים לה על כך.
3. אני מסכימה עם חברת הכנסת מרינה סולודקין מכיוון שזאת זכותם של העולים לדבר את שפתם שהביאו ארצה מארצות הגולה בציבור, ובנוסף מעשה כמו שמתואר בכתבה פוגע בזכות האדם לכבוד. אך כמו שהכותבת כתבה בתחילת הטענה אני גם יכולה להבין את הגוף המסחרי מכיוון שזה יכול לפגוע בלקוחות בדיבור בשפה שהם לא מכירים, אך לא זה מגיעה לאפליה שכו

פסקת טיעון בנושא שיימינג (טיוטה):

כתבה 3-

1. הכתבה עוסקת בתופעת "השיימינג" שגורמת למיגור תופעת ה"ישראלי המכוער" שגורמת לכך שכן אדם שלא רצח, לא גנב ולא אנס אלא סתם רצה משהוא פשוט ולא נתנו לו אז הוא התחיל להתפרע, ובאותו רגע שכן אדם אחר צילם את המקרה נהרסו חייו של אותו אדם שבסך הכול רצה משהו פשוט.
2. בעד- טענת הבעד שטוען אתגר שפיבק יועץ בתחום השיווק הדיגיטלי ומרצה בקריה האקדמית אונו ובמרכז הבינתחומי בהרצליה טוען שתופעת "השיימינג" דווקא לא פסולה "מבחינה תרבותית" כך שיש בה משהו חיובי. זה יגרום לאנשים להימנע מהתנהגויות כאלה בציבור בעתיד. מהפחד שיצולמו אותם ויעלו את הסרטון לרשת.
- נגד-טענת הנגד אומרת שתופעת "השיימינג" היא תופעה פסולה, שהורסת לאנשים הנתפסים במקרה כזה את החיים, וגורמת להם להרגיש מובכים כשהם מסתובבים בעיר. ובגלל רק מעידה אחת קטנה. הנוסעת ש' זאת שתועדה בטיסת ישראיר לווארנה לא מבינה למה עשו להם את זה היא מספרת שהפכו אותם לעבריינים בגלל שהם היו קולניים- "זה מוגזם עושים לנו ממש לינץ' חברתי. למה לצלוב אותנו? נכון שהינו קולניים, אבל לא על זה לעשות מאיתנו עבריינים? דיי! הרגו אותנו!
3. לדעתי טענת הנגד היא הנכונה כי זו ממש חדירה לפרטיות ופגיעה בכבוד של אותם האנשים המצולמים הסרטונים הללו. אותם אנשים בסך הכול רצו משהו פשוט ונותני השירות לא הסכימו ללא יכלו אז אותם אנשים התעצבנו וקרה להם מעידה חד פעמית ואני בטוחה שכל אדם שצולם בסרטון כזה אי פעם למד מהטעות שלו והוא לא יחזור עליה שנית, ובנוסף אני בטוחה שאותם האנשים שצפו בסרטונים הללו לא יעשו גם את הטעות הזאת.

הערות המורה-
סוגיה זו מתחברת לחוק יסוד
"כבוד האדם וחירותו"
וכדאי להציג את "הזכות
לכבוד" מתוכו

יאנוש קורצ'אק כתב:

"זכאי הילד ליחס של כובד ראש לענייניו. לדיון צודק בהם."

אנא אתרו מידע בענייניו של יאנוש קורצ'אק, ובפרט כזה המתייחס לאופן בו מימש את האמירה למעלה במסגרת ניהול בית היתומים בראשו עמד; (5-6 שורות);

<https://lib.cet.ac.il/pages/item.asp?item=3260>

<https://www.yadvashe.org/he/education/educational-materials/learning-environment/janusz-korcza/k/korcza-values.html>

<https://www.haaretz.co.il/literature/youngsters/.premium-1.2036753>

יאנוש קורצ'אק האמין כי זכאי כל ילד ליחס של כבוד ראש לענייניו ואין לזלזל ברצונותיו ובדברים המעסיקים אותו. קורצ'אק האמין כי אסור שחינוך יבוא מתוך פחד וכי חינוכו של הילד חייב לאפשר לו התפתחות חופשית, הוא האמין שלילדים ומבוגרים זכויות שוות.

בתי היתומים של קורצ'אק היו בעלי ממשל עצמי של הילדים ושוויון. הוא שם דגש על דמוקרטיה והשתתפות הילדים בניהול בית היתומים. בבתי היתומים התקיימו בתי משפט בהם היה ניתן להתלונן על המורים או על מעשיהם של הילדים. בית המשפט היה מורכב מחמישה שופטים שנבחרו מבין הילדים בהגרלה וכללנו גם מתנח אחד. אך לא הייתה לו זכות הצבעה ותפקידו היה לרכז את עדויות הילדים. בבית המשפט תבעו לדין ילדים ומבוגרים על עברותיהם. קורצ'אק תבע את עצמו ששפיעים מפני שרצה לתת לילדים תחושה של שוויון בניהם.

משימה מקוונת באזרחות – חט"ב

משימת הכנה להערכה חלופית במחצית ב'

הערה: יש להביא את כלל החומרים לשיעורי האזרחות על מנת שניתן יהיה לעבוד עליהם
במסגרת השיעור.

מצורפים מספר מאמרים קצרים לדוגמא לעיון. אנא קראו אותם.

ערכו רשימה של זכויות טבעיות, ופרטו במשפט מה כולל כל אחת: (עד עמוד):

הזכות לחיים: (נהגתה על ידי ג'ון לוק) קובעת כי לכל אדם יש זכות להגנה על חייו.

זכות זו נחשבת לזכות הבסיסית והראשונית ביותר של האדם. ("לכל אדם יש את הזכות לחיים, לחירות ולביטחון אישי") כל מדינה חייבת להגן על החיים של אזרחיה ועל בטחונם האישי מגורמים עוינים בתוך המדינה ומחוצה לה. אם יתעורר צורך כזה המדינה תוכל להפעיל את זרועות הביטחון.

הזכות לחירות: הזכות לחירות אומרת שהאדם הוא יצור עצמאי שמנהל את חייו באוטונומיה. לכל אדם יש זכות לקבל החלטות לגבי חייו באופן עצמאי וללא התערבות של גורם חיצוני ולחיות את חייו באופן שהוא רואה לנכון. לשלטון אסור לשלול את הזכות הזו כיוון שלא הוא המעניק אותה לאדם. (ישנם מקרים בהם יש צורך להגביל את חירותו של האדם: אם הוא מהווה סכנה לעצמו, במקרה שהוא פוגע בזכויות של אדם אחר או שהוא פוגע בחברה ובסדר הציבורי)

הזכות לשוויון: משמעות הזכות לשוויון היא שוויון לכל אדם בחוק ושוויון באכיפתו, ללא הבדל: גזע, מין, שפה, לאום, דת, משיכה מינית, השקפה פוליטית ואידאולוגיה.

הזכות לקניין: הזכות של האדם להחזיק ברכוש משל צמו ולעשות בו כרצונו ללא פגיעה מאחרים.

הזכות לכבוד: הזכות של האדם לחיות את חייו מבלי לחשוש מהשפלה או פגיעה בכבודו העצמי

הזכות להליך משפטי הוגן: הזכות של כל אדם המועמד לדין בהליך משפטי שתהיה לו הגנה מפני פגיעות לא מוצדקות בזכויותיו בזמן העמדה לדין. הפגיעה בזכויותיו תהיה מוצדקת על פי כללים ומגבלות הקבועים לחוק.

במסגרת העבודה על שאלות 4-5 יש לחפש באופן עצמאי ולאחר מאמרים המתייחסים לזכות שבחרתם:

<https://www.idi.org.il/articles/16374> - הזכות לשוויון

<https://www.israelhayom.co.il/opinion/575633>

<http://www.news1.co.il/archive/003-D-86855-00.html> - הזכות לקניין

<https://www.israelhayom.co.il/opinion/622081> - הזכות להליך הוגן

גלשו במרשתת ומצאו מאמר המתייחס לזכות שבחרתם;
בחרתי במאמר מתוך " טקסטולוגיה " סיכום באזרחות:
זכויות האדם והאזרח : הזכות לשוויון.

הסבירו במילים שלכם את תוכן המאמר; (עד 10 שורות):

משמעות המאמר היא שזכות השוויון היא מבין הזכויות החשובות ביותר ומבין העקרונות הבולטים ביותר במשטר הדמוקרטי.

כל בני האדם נולדו שווים ולכן כולם צריכים להיות שווים אחד לשני ללא הבדל דת, גזע מין וכו'... הזכות לשוויון באה לידי ביטוי כאשר הוא חל על כל אדם ואדם ובאותה המידה. העיקרון קובע כי החוקים צריכים להיות הוגנים ולא מפלים. אפליה פסולה רק כאשר היא מתקיימת ללא הצדקה או סיבה רלוונטית. (לדוגמא: אי קבלת להט"ב לעבודה).

עם זאת, הזכות לשוויון אינה אומרת בהכרח כי לכל מקרה ומקרה יהיה טיפול דומה, יש מקרים בהם צריך לסטות מעקרון הזכות לשוויון וזה כאשר יש לכך סיבה מוצדקת כמו למשל אפליה מתקנת וכו'.

הכינו הצעה ראשונית כיצד להציג בצורה יצירתית ואינטראקטיבית את הזכות בה בחרתם;
(כגון: כרזה/סרטון/מצגת/נייר עמדה) (עמוד אחד);

לדעתי כרזה זו מסמלת שוויון בין כל בני האדם כי בעצם כולנו שווים ואין להבדיל במעמדינו או בזכויותינו לפי המין הצבע או הדת בה אנו מאמינים.

אני מאמינה כי לא משנה איך בני האדם נראים, לא משנה מה הם חושבים או במה הם מאמינים ועוסקים כולנו שווים והזכויות שלנו צריכות להיות שוות גם כן.

מגישה: עומר מ.

תודה!